

Příspěvek k rozšíření běláška *Leptidea reali* a žluťáška *Colias erate* na Českomoravské vrchovině (*Lepidoptera, Pieridae*)

JAN ŠUMPICH, MAREK DVOŘÁK

Leptidea reali Reissinger 1989

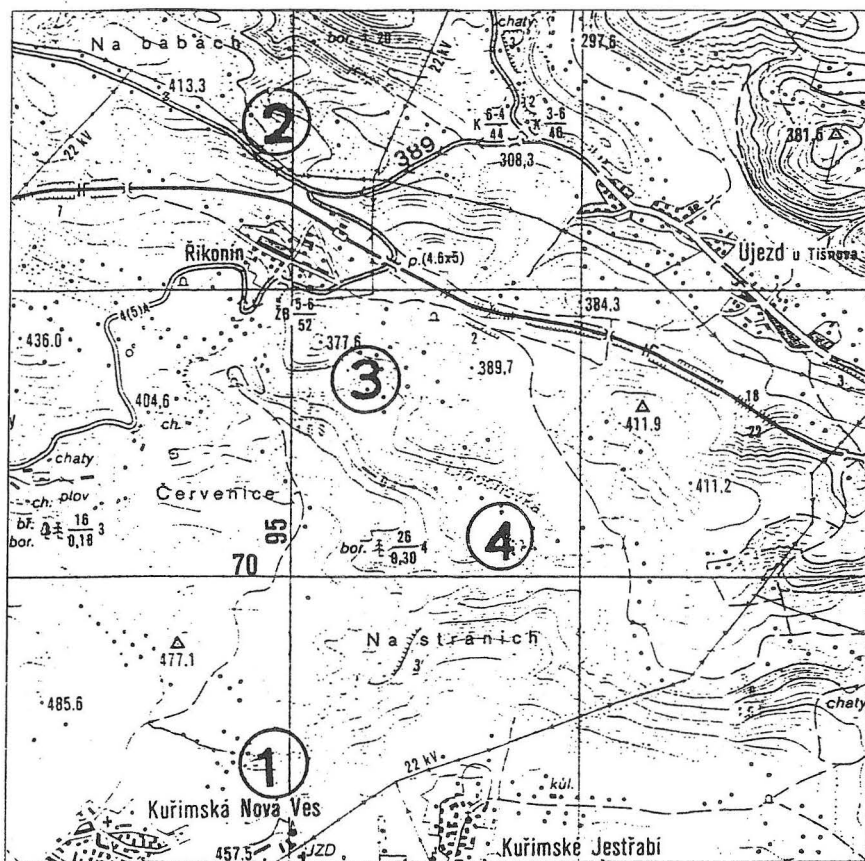
Od popsání nového druhu *L.reali* v roce 1988 resp.1989 se řada autorů zaměřila na rozlišení tohoto druhu od *L.sinapis* v již existujícím sbírkovém materiálu a publikováním těchto údajů postupně rozšiřují mozaiku poznání o rozšíření tohoto druhu v Evropě. Nejobsáhleji se k rozšíření, bionomii a rozlišovacím znakům obou druhů vyjádřil LORKOVIC (1993). V České republice výskyt *L.reali* poprvé publikovali LAŠTŮVKA et al. (1995), přičemž studovaný materiál pocházel až na výjimky z klimaticky teplých lokalit střední a jižní Moravy a prezentované výsledky potvrzují Lorkovicovy závěry.

Determinací dostupného sbírkového materiálu z rozsáhlého území Českomoravské vrchoviny byl výskyt *L.reali* prokázán také v různých částech tohoto orografického celku. Poměr *L.reali* ku *L.sinapis* je cca 1:3, přičemž *L.reali* je výrazně lokálnějším druhem a na vhodné lokalitě bývá hojný. *L.sinapis* byl v našem materiálu sbírán více méně jednotlivě. Vzhledem k počátkům faunistického mapování druhu *L.reali* uvádíme výčet všech našich údajů včetně několika zahraničních. Použity byly tyto sbírkové prameny: Šumpich J.(1), Dvořák M.(2), Schmöger K. (3), Dvořák I.(4) a Kačírek A. (5). Zajímavé je, že ve studovaném materiálu z území bývalé Jugoslávie (cca 30 ex.) nebyl *L.reali* vůbec zastoupen. Materiál ze sbírek 1 a 5 deter. Šumpich (84 ex.), materiál z 2,3 a 4 det. M. Dvořák (63 ex.). Celkem bylo vyšetřeno 147 ex., z toho 62 připadá na *L.reali*.

Materiál:

Česká rep. - reg. Českomoravské vrchoviny:

Hlinsko(CR) 9.6.1991-1♂ (1), Maleč (u Chotěboře) (HB) 22.4.1993-1♂ (1), Libice n/Doub. (HB) 29.4.1993 1♂ (2), 5.5.1995-16♂♂, 3♀ (1), Sloupno (u Chotěboře) (HB) 5.5.1995-3♂♂ (1), Velké Dářko (ZR) 1.8.1995-1♀ (4), Popice u Jihlavy (JI) 14.5.1993-1♀, 3.6.1995-1♂ (4), Býčí skála u Znojma (ZN) 28.6.1959-1♂,1♀, 3.7.1961-1♂ (2).

Obr. 1 Území blízkých vztahů v kvadrátu 6663 s vyznačením přírodovědně významných lokalit.

1. Lada u Kuřimské Nové Vsi. Přírodní památka. Xerothermní až semixerothermní travino-bylinná společenstva s bohatou škálou entomofauny s výskytem kudlanky nábožné (*Mantis religiosa*).
2. Skalní step nad Rikonínem. Hojný výskyt sarančí s nápadnou sarančí modrokřídloú (*Oedipoda coerulescens*)
3. Lada pod Rikonínem. Xerothermní rostlinné společenstvo s vysokou druhovou diverzitou motýlů (okáčů, modrásků a vřetenušek)
4. Niva Libochůvky. Rostlinná společenstva vlhkých a výnosových luk s břehovými porosty. Výskyt tesařka (*Aromia moschata*), batolce (*Apatura ilia*).

- reg. východních Čech (mimo region ČMV):

Orlické hory (Ant.údolí) 25.5.1995-2♀ (5), Čestice 6.5.1992-1♀, 9.5.1989-2♂♂, 1♀ (5), Křivice (u Týniště n/O.) 17.5.1995-3♂♂ (5), Dobruška 28.5.1994-1♂ (5), Rychnov n/Kněžnou 8.5.1992-1♂ (5).

- reg. středních Čech:

Praha-Baba (AA) 9.5.1956-1♂ (2), Karlštejn (BE) 2.5.1969-1♂, 30.7.1971-1♂, 3.8.1971-1♀ (2), Srbsko-Koda (BE) 30.4.1974-1♂ (2).

- reg. jižní Moravy:

Bulhary (BV) 26.5.1981-2♂♂ (2), Pouzdřany (BV) 19.8.1983-1♂ (2).

- reg. jihozápadní Moravy:

Radějov (HO) 13.7.1995-1♂ (4), 10.7.1995-1♂ (4).

Slovensko

Silica (RO) 22.7.1989-1♂, 1♀ (1), Kúty (SE) 29.6.1961-1♂ (2), Brodské (SE) 28.6.1967-1♂, 1♀ (2).

Maďarsko

Erd 21.8.1978-2♂♂, 1♀ (2).

Bulharsko

Pirinski Čak (podhůří Pirinu) 24.5.1994-2♂♂ (1)

Colias erate (Esper, 1805)

Ještě před několika lety zasahoval areál výskytu *C. erate* ze střední Asie do Evropy jen do její nejjihoovýchodnější části (HIGGINS et RILEY 1993). Z území Moravy a Slovenska byl jeho výskyt poprvé publikován v roce 1991 (STIOVA 1991, PETRŮ et BÖHM 1991), od té doby se rozšířil i na řadu lokalit v Čechách. Na podzim roku 1995 byl výskyt tohoto expanzivně se rozšiřujícího žlutásky prokázán i na území Českomoravské vrchoviny, což jen potvrzuje kontinuitu areálu výskytu druhu.

Materiál:

Zbožice (HB) 14.9.1995-2♂♂, 18.9.1995-5♂♂ (1),
Střížov (JI) 9.1995-7ex.(4)

Poděkování:

Za laskavé zapůjčení materiálu k revizi a opublikování děkujeme pánům K.Schmöggerovi (Jihlava), A.Kačírkovi (Rychnov nad Kněžnou), I.Dvořákovi (Jihlava).

Contribution to the distribution of White *Leptidea reali* and Clouded Yellow *Colias erate* in the region of the Bohemian-Moravian Highlands (*Lepidoptera*, *Pieridae*)

SUMMARY

The occurrence of the *Leptidea reali* was evidenced by the revision of the accessible materials (147 ex.) of the species *Leptidea sinapis* also in the region of the Bohemian-Moravian Highlands. The proportion of the *Leptidea sinapis* to *Leptidea reali* was about 3:1 in the revised materials.

The occurrence of the species *Colias erate* was found at the first time in the region of the Czecho-Moravian Highlands (Zbožice-6359a - near Havlíčkův Brod town, Střížov-6660c).

LITERATURA

- LAŠTŮVKA Z. et al 1995: *Leptidea reali* - nový druh běláška v České republice a na Slovensku (*Lepidoptera: Pieridae*). *Klapalekiana*, 31:35-39.
- LORKOVIČ Z. 1993: *Leptidea reali* Reissinger 1989 (=lorkovicii Real 1988), a new European species (*Lepid., Pieridae*). *Nat. Croat.*, 2:1-25.
- STIOVA L. 1991: Příspěvek k výskytu žlutáška *Colias erate* Esp. (*Lepidoptera, Pieridae*) na území ČSFR. *Čas. Slezsk. Zem. Muz. (Opava), Ser. A*, 40:45-51.
- PETRŮ M. & BÖHM S. 1991: Faunistic record from Czechoslovakia. *Acta Entomol. Bohemoslov.*, 88:110.
- HIGGINS L.G. & RILEY N.D. 1993: Butterflies of Britain and Europe. *Collins Publishers*, pp.384.

Adresy autorů:

Ing. Jan Šumpich, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Ledečská 2136, 580 01 Havlíčkův Brod

Ing. Marek Dvořák, Muzeum Vysočiny v Jihlavě, Masarykovo náměstí 55, 586 01 Jihlava